

KARAKTERISTIKE ORALNE PATOLOGIJE OBOLELIH OD TRANSMISIVNIH BOLESTI

Prof. dr Dejan Marković, v.s.s. Snežana Srdić

RADNI MATERIJAL ZA AKREDITOVANI STRUČNI
SASTANAK br.

B -144/10-II odobren u septembru 2010

PREZIMANJE MATERIJALA JE DOZVOLJENO ZA LIČNU UPOTREBU
AUTORSKA PRAVA SU ZADRŽANA

Transmisivne bolesti

- Grupa oboljenja koja nastaju pod uticajem mikroorganizama ili njihovih metabolita i toksina
- Prenose se sa čoveka na čoveka ili sa obolelih životinja na čoveka
- karakteristični anamnestičko-epidemiološki podaci
- karakteristična simptomatologija i evolucija bolesti
- karakteristične anatomo-patološke promene
- nastajanje imuniteta

Barem jedna karika treba da nedostaje

virulencija broj osetljivi ulazna
mikroorganizama domaćin vrata

Virulencija

- ▣ Sposobnost mikroorganizama da izazovu oboljenje
- ▣ Nije je moguće promeniti
- ▣ Odbrambeni sistem, specifična imunizacija
- ▣ Izbegavati kontakt sa mikroorganizmima poštovanjem svih principa kontrole infekcije

Broj mikroorganizama

- ▣ Mikroorganizmi moraju biti prisutni u dovoljnom broju da bi nadvladali odbrambene snage organizma

Osetljivi domaćin

- ▣ Osoba koja nije sposobna da se odupre infekciji
- ▣ Loše opšte zdravstveno stanje, narušen imunski sistem, hronični umor, stres
- ▣ Očuvanje opšteg zdravlja, često pranje ruku, imunizacije

Ulazna vrata

- ▣ Za respiratorne patogene - nos i usta
- ▣ Za patogene koji se prenose putem krvi - moraju imati pristup krvotoku, npr. ubod iglom, posekotina, ujed pacijenta

Infekcija

- ▣ **Akutna**- izraženi simptomi, pojavljuju se ubrzo po inicijalnoj infekciji
- ▣ **Hronična**- mikroorganizam je prisutan duže vreme, neki mogu perzistirati celog života
- ▣ **Latentna**- perzistentna infekcija, simptomi se pojavljuju s vremena na vreme
 - ▣ HSV 1, HSV 2
- ▣ **Oportunistička**- izazvana normalno nepatogenim mikroorganizmima; kompromitovana otpornost

Putevi transmisije u stomatološkoj ordinaciji

- ▣ **Direktna**- direktan kontakt sa infektivnom lezijom ili telesnim tečnostima (krv, pljuvačka...)
- ▣ **Indirektna**- transmisija npr. kontaminiranim instrumentima, dodirivanjem kontaminirane površine, a zatim lica, očiju ili usta
 - ▣ Prskanje krvi tokom stomatološke procedure
 - ▣ Kapljična infekcija
 - ▣ Aerosol (krv, pljuvačka, mikroorganizmi)
 - ▣ Parenteralna transmisija (ubod, posekotina, ujed...)

VIRUSNE INFEKCIJE

Virusne infekcije praćene oralnim manifestacijama

HERPETIČNI STOMATITIS	Hepes simplex virus tip 112 primarni rekurentni
VARIČELA I HERPES ZOSTER	Varicella-zoster virus
INFEKTIVNA MONONUKLEOZA	Epstein-Barr virus
HERPANGINA	Coxsackie A virus
BOLESTI USTA, ŠAKA I TABANA	Coxsackie A virus
ČUPASTA LEUKOPLAKIJA	Epstein-Barr virus
MORBILI	Paramixo virus
MUMPS	Mumps virus (Paramixo virus)
AIDS	Human immunodeficiency virus

Načini transmisije

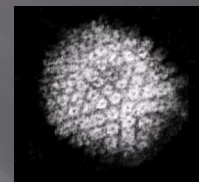
Alfaherpesvirusi:	
Herpes simplex virus tip 1 (HSV-1)	pljuvačka
Herpes simplex virus tip 2 (HSV-2)	pljuvačka, genitalni sekret
Varicella zoster virus	pljuvačka
Coxsackie virusi	
Coxsackie virusi	pljuvačka
Paramyxo virusi	respiratorni sekret
Epstein-Barr-ov virus	pljuvačka

Manifestacije oboljenja

- Oralne i paraoralne strukture
- Vezikule, bule, ulceracije i erozije sluzokože i kože

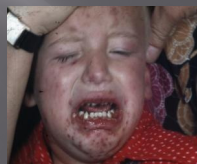
HERPES SIMPLEX VIRUS (HSV)

- tip 1
78% herpesnih infekcija u oralnoj i okularnoj regiji
 - tip 2
redak u oralnoj regiji, 10%
- 92% u oralnoj regiji kao herpetični gingivostomatitis

Herpetični gingivostomatitis

- Stomatitis herpeticus, Gingivostomatitis herpeticus
- Primarna infekcija HSV 1

Herpetični gingivostomatitis

- Dečiji uzrast, između 1. i 4. godine
- Redi kod starijih
- Retko kod dece mlađe od 6 meseci (prisustvo kod majke)
- Kapljična infekcija ili kontakt sa lezijom
- Jesen i proleće (septembar, avgust, oktobar)

Herpetični gingivostomatitis

OPŠTI SIMPTOMI

- prodromalni stadijum (3 – 5 dana):
 - visoka temperatura
 - malaksalost
 - bledilo
 - uznemirenost
 - otežano gutanje
- kod neke dece prođe asptomatski ili se vezuje za nicanje zuba (uzrast pacijenta)

Herpetični gingivostomatitis

- TRAJE OD JEDNE DO TRI NEDELJE (prosečno 12 dana), bez posledica (retko meningoencefalitis)
- trajni imunitet na Infekcije HSV u obliku herpetičnog gingivostomatitisa
- virus ostaje latentan u ganglionu geniculate ili trigeminalnom nervu

Herpetični gingivostomatitis

TERAPIJA

- ▣ simptomatska
- ▣ eliminacija sekundarne infekcije

Simptomatska terapija

OPŠTA

- ▣ podizanje odbrambenih snaga organizma i snižavanje temperature
 - rehidracija
 - antipiretici/analgetici (Paracetamol)
 - vitamini
- ▣ mirovanje i izolacija pacijenta
- ▣ kašasta meka ishrana

Terapija

OPŠTA

- ▣ ANTIBIOTICI, nisu indikovani !!!
 - ▣ VIROSTATICI
kod imunokompromitovanih osoba i u izrazito teškim slučajevima
- ACYCLOVYR
ometi replikaciju virusa (inhibicijom DNA polimerizacije)

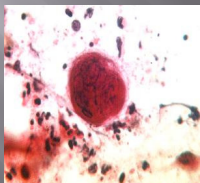
Terapija

LOKALNA

- ▣ Blagi rastvor hipermangana (2-3 zrnca u čaši vode)
- ▣ 1,5 % rastvor hidrogena
- ▣ Sredstva za ubrzanje epitelizacije (rastvor pantenola, vitamin a, uljani/vodeni rastvor ad kapi)

Herpes simplex recidivans

- ▣ Povratni herpes, HSV
- ▣ Posle primarne infekcije virus latentan u trigeminalnom nervu i ganglionu geniculatu-mu (60% sa primarnom infekcijom razvija povratnu)

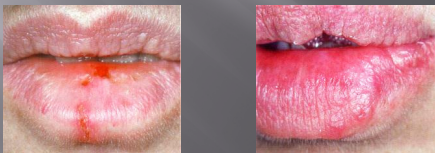

Herpes simplex recidivans

- ▣ Na istim anatomskim mestima gde i primarna lezija
- ▣ perioralna koža ili granica vermiliona
- ▣ PREDISPONIRAJUĆI FAKTORI
 - opšti: obolenja, imunosupesija, psihogeni faktori
 - lokalni: trauma, hladnoća, UV zraci
- ▣ Češći kod starije dece i omladine

Herpes simplex recidivans

- ▣ HERPES NA USNAMA (herpes labialis)
- ▣ HERPES NA NOSU (herpes nasalis)
- ▣ HERPES SLUZOKOŽE USTA, izuzetno retko

Herpes simplex recidivans

PRODROMALNI ZNACI

bol, žarenje, peckanje, različitog intenziteta, crvenilo (24-48 h)

Herpes simplex recidivans

KLINIČKA SLIKA

- ▣ Vezikule grupisane u bukete (50-150)
- ▣ Prskanje vezikula, serozni eksudat, kruste
- ▣ Zarastanje 10- 14 dana (infektivni period)
- ▣ Osetljivost regionalnih limfnih žlezda, ponekada

Herpes simplex recidivans

- ▣ NA ORALNOJ SLUZOKOŽI, retko
- ▣ Na mestima najače keratinizacije (gingiva, nepce)
- ▣ Promene kroz sve uobičajene stadijume
- ▣ Eritem, ulceracije, lezije izrazito bolne (10-14 dana)

Herpes simplex recidivans

DIFEENCIJALNA DIJAGNOZA

- ▣ rekurentni aftozni stomatitis
- ▣ herpangina

Herpes simplex recidivans

TERAPIJA

- ▣ LOKALNI ANTISEPTICI (0,12% hlorheksidin)
- ▣ VIROSTATICI, Aciclovir krem 5%
4-5 puta dnevno 5 dana
ne intraoralno
deca starija od 12 godina
- ▣ NEUTRALNI KREMOVI, zaštita od UV zraka

Virus Coxsackie

- ▣ grupa RNA virusa
 - tip A
 - tip B
- ▣ uzročnik mnogih obolenja

Herpangina

LOKALNI SIMPTOMI

- ▣ crvenilo sluzokože zadnjeg i gornjeg dela usne duplje
- ▣ sitne petehije i vezikule lokalizovane na mekom nepcu, nepčanim lukovima i tonzilama i zadnjem zidu ždrele
- ▣ vezikularnoulcerativne lezije

Herpangina

- ▣ Pojačana salivacija, gutanje otežano i bolno
- ▣ Obložen jezik i crvena marginalna gingiva

Herpangina

- ▣ kraće traje i spontano prolazi do 7 dana
- ▣ može se javiti nekoliko puta (uzročnik više tipova virusa)

POSLEDICE

Coxsackie virus je prijemčiv za miokard

Herpangina

TERAPIJA

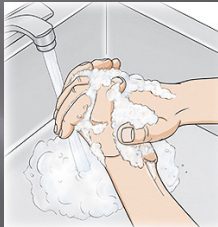
- ▣ Antipiretici/analgetici (paracetamol)
- ▣ Rehidracija
- ▣ Primena antiseptika (1,2% hlorheksidin)

HEPATITISI

Hepatitis A

ZAŠTITA

- Skoro 100% obolelih razvija antitela i trajnu zaštitu na HAV
- Vakcina (u SAD se preporučuje deci ispod 2 godine u rizičnim područjima, osobama koje mnogo putuju)
- Obazrivost u konzumiranju vode

Hepatitis B

Zaštita

- Vakcina postoji od 1982.
- Zakonska obaveza za sve zdravstvene radnike

HEPATITISI VAKCINA

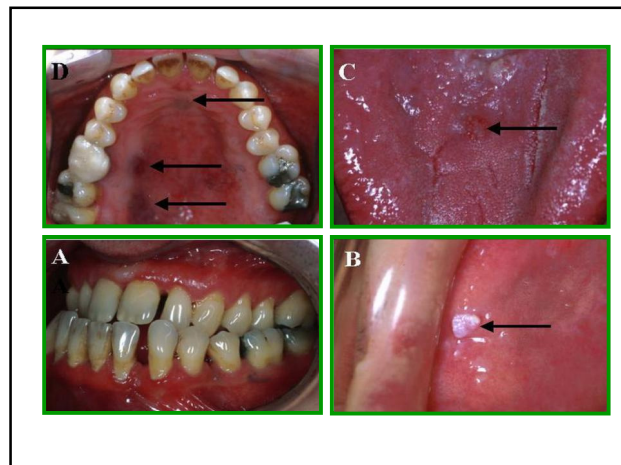
hepatitis A	hepatitis B	hepatitis C
+	+	-
Daje se rizičnim grupama	Daje se svim zdravstvenim radnicima	

HIV

HIV- virus humane imunodeficijencije (*human immunodeficiency virus*)

HIV

ORALNE MANIFESTACIJE

GLJIVIČNE INFEKCIJE

1. Pseudomembranozna kandidioza ili mlečac (soor), kada broj CD4 ćelija padne ispod 400 ćelija/mm³
2. Eritematozna ili atrofična kandidioza
3. Hiperplastična ili hronična kandidioza
4. Angularni heilit- najčešće kombinacija infekcije *Candidom albicans* i *Staphylococcus aureusom*

VIRUSNE INFEKCIJE

1. Herpes virus
2. Citomegalovirus (broj CD4 ćelija ispod 100/mm³)
3. Epštajn-Barov virus (vlasasta leukoplakija, broj CD4 ćelija ispod 100/mm³)
4. Varičela Zoster virus
5. Humani herpesvirus 8 (Kapošijev sarkom, broj CD4 ćelija ispod 200/mm³)
6. Humani papilomavirusi (verruca vulgaris, condyloma acuminatum)

HIV ULCERE - ČESTO NEPOZNATE ETIOLOGIJE

